

SOKOLSKI GLASNIK

GLASILO SAVEZA SOKOLA KRALJEVINE JUGOSLAVIJE

ČUVAJTE JUGOSLAVIJU!

Izlazi svakog petka • Godišnja prepla 50 din. • Uredništvo i uprava Prestolonaslednikov trg 34 • Adresa za pošiljke: Poštanski pretinac 342 • Telefoni uredništva i uprave 30-865 i 26-105 • Račun Poštanske štedionice br. 57-686 • Oglasi po ceniku •

Beograd, 6 decembar 1940
God. XI • Broj 49

I „Hrv. Dnevnik“ piše da je misao narodnog jedinstva stvorila Jugoslaviju

Baš u uvodnom članku našeg prvodecembarskog broja smo podvukli, da ima i svetlih pojava, da nam ozare Priznanje ujedinenja. Kao jednu od tih pojava naveli smo i govor bana, Dr. ŠUBAŠIĆA, izrečen u Međumurju; a danas ćemo nadodati, da u te pojave brojimo i uvodne članke, koji su se u poslednje vreme počeli javljati u „HRV. DNEVNIKU“. To naravno ne znači, da se mi sa tim člancima slažemo od prve do poslednje reči; ali to i uvećava vrednost naše konstatacije. Jer bi to trebao da bude ideal slobodnog naroda, — da se svi slažu u odbrani onog što je bitno i zajedničko, dok je svima dozvoljena puna sloboda rada i mišljenja.

Polazeći sa toga gledišta, mi ćemo se u prvom redu osvrnuti na uvodni članak „Hrv. dnevnika“, posvećen Prvom decembru, u kome ima dragocenih priznanja, baš za naše gledište. Prvo takvo priznanje je, da se „rad na osnivanju državne zajednice Hrvata, Srba i Slovenaca, vršio u inozemstvu na bazi ideje o njihovom narodnom jedinstvu“; da se ta ideja zasnivala na „jezičnom jedinstvu Hrvata i Srba“; te da naša državna zajednica, kao svoje opravdanje, ima potpunu zajednicu interesa, koju su uvek priznavali i S. Radić i Dr. Maček.

U članku se doduše tvrdi, da je baza o narodnom jedinstvu, na kojoj je izvedeno osnivanje naše države, pogrešna, jer da jezik nije jedino obeležje naroda, kao što se u tim vremenima mislilo. To razlaganje je međutim netačno, jer misao narodnog jedinstva ne počiva JEDINO na jezičnoj istovetnosti. Naprotiv, — ta misao se utvrdila, i protiv očite jezične neistovetnosti, u slučaju Slovenaca; pa se, pored jezične istovetnosti, u slučaju Srba i Hrvata, i srodnosti, u slučaju Slovenaca ili Bugara, zasniva još i na tradicijama; na naučanju najboljih predstavnika svih tih delova (uključivši tu i A. Starčevića i Radića!), zatim na svesti, koja je rodila ilirizam, slovinstvo i jugoslovenstvo, i konačno na krvnoj i sudbinskoj povezanosti, na isprepletenosti na istom terenu, na istim protivnicima i neprilikama, na istim izgledima na budućnost, i kao nešto što je vrlo važno, baš na istim interesima! Ako je sve to pogrešno, onda su, zajedno sa nama, krupni grešnici i g. Maček i Šubašić. A to bi značilo, da su čitavi vekovi i deceniji hrvatske istorije i nauke imali krivo, pred jednim jedinim decenijem, ovim poslednjim.

„Hrv. dnevnik“ sa ponosom ističe, da se njegovo stanovište u prilog naše države „ne temelji ni na kakvoj sentimentalnosti“, već isključivo na realnostima. Mi naprotiv držimo, da prave politike nema bez realnog gledanja; ali da nema gledanja, koje je manje realno od onoga, koje sasvim gubi iz vida osećajnu stranu. Pošto pak želimo verovati, da je „Hrv. dnevnik“ zaista prijatelj „ove državne zajednice“ (kako on voli, stidljivo, da je naziva!), mi verujemo, da u tom ipak ima i neke sentimentalnosti, u toliko pre, što ni odbrana hrvatstva ne počiva sigurno na samim računskim ciframa, već i na plemenitim osećanjima.

Najdragocenije je ipak, što „Hrvatski dnevnik“ ne odriče jezično jedinstvo i što priznaje, da je do stvaranja ove države, — dakle do stvaranja slobode i nezavisnosti Hrvata, zajedno sa Srbima i Slovencima, — došlo za to, što je prevagnula misao narodnog jedinstva! Znači da, bez što je podloge, do te nezavisnosti ne bi došlo, pa bi prema tome Hrvati ostali i dalje, pod jednom ili više tuđih vlasti. Drugim rečima, „HRV. DNEVNIK“ POŠTENO PRIZNAJE, DA SE BAŠ IDEJI NARODNOG JEDINSTVA IMA ZAHVALITI, ŠTO SU HRVATI DOŠLI U POLOŽAJ, DA DANAŠ IMAJU BANOVINU HRVATSKU; za koju u jednom drugom članku kaže, da predstavlja tekovinu, daleko veću nego li su Hrvati postigli za vreme Jelačića, nakon tolike prolivene krvi.

Nije li, dakle, U NAJMANJU RUKU ČUDNO, KADA SE MISAO, ZA KOJU SE PRIZNAJE DA JE HRVATIMA DONELA TOLIKIH PREDNOSTI, OGLAŠAVA KAO POGREŠNA I KAO PROTUHRVATSKA? Ili kada se (kao što često čine listovi HSS!) postavljaju zahtevi, da se iz čitave državne ideologije isključi misao, za koju oni sami

ЗНАЧАЈАН ГОВОР КНЕЗА НАМЕСНИКА ПАВЛА О ПРАЗНИКУ УЈЕДИЊЕЊА

Прослава овогодешњег празника Уједињења била је нарочито увеличана веома значајним говором, што га је Њ. Кр. Вис. Кнез Намесник Павле одржао 1 децембра увече, у 19.30 часова, на радњу, а кога су преносиле радио станице у Београду, Загребу и Љубљани.

Њ. Кр. Вис. Кнез Намесник, је мирним, јасним и одлучним гласом, који је нашао најдубљег одјена у Срцу југословенског соколства, казао:

Његово Краљевско Височанство
Кнез Намесник Павле

признају, да је ту државу створила, и да се као штеточине прогоне они, који и данас ту misao zastupaju? Zar bi mogla ozbiljno da izgleda država, koja bi, kao jeretičnu, oglasila misao, na čijoj osnovi je stvorena?

Nećemo da duljimo, jer bismo morali govoriti i o priznavanju „jezičnog jedinstva“, dok se na drugoj strani izdaju „rečnici o razlikama između hrvatskog i srpskog jezika“, itd. To utoliko manje, što nismo toliko naivni da mislimo, da ćemo ovim člankom smesta nekoga ubediti. Naprotiv! Mi znamo vrlo dobro, da je trebalo da prođe izvesno vreme, da se prizna „istovetnost interesa“ i „jezično jedinstvo“, te da se prestane sa odricanjem, da je Jugoslavija stvorena na bazi narodnog jedinstva. Tako isto će trebati vremena, da se potpuno svi vrate na ideologiju Štrosmajera i Stjepana Radića.

Jedino što smatramo da imamo prava već sada tražiti, to je: BAR MALKO VIŠE TOLERANCIJE PREMA TOJ IDEJI, KOJA, PREMA SAMOM PRIZNANJU „HRV. DNEVNIKA“ IMA ZASLUGU, DA JE SAZDALA OVU DRŽAVU, PA U NJOJ I BANOVINU HRVATSKU. Ban Dr. Šubašić je ukazao na protivnike Banovine Hrvatske, koji „gledaju preko granica države“. A pošto ni najljući protivnik Jugoslovena, neće ustvrditi, da smo to mi, — znači da se oni, za koje je g. Šubašić osetio potrebu da im zaprethi, kao izdajnicima, nalaze negde drugde. Svi ostali, naprotiv, koji su za čuvanje granica Jugoslavije, a time i Banovine Hrvatske, treba da se, BEZ OBZIRA NA RAZLIKE U MIŠLJENJIMA, NAĐU ZAJEDNO U DANAŠNJIH VREMENIMA, U BORBI PROTIV UNUTRAŠNJIH I SPOLJNIH OPASNOSTI.

Je li logično, dakle, da se, nakon svega toga, i dalje uporno podržava u Banovini Hrvatskoj ovakav stav prema jugoslovenstvu i sokolstvu uopšte, prema sokolskim društvima i pojedincima, a naročito prema sokolima, činovnicima i nameštenicima? I da se taj stav podržava za volju onih, kojima je g. Šubašić onakve pretnje uputio?

U ovom svečanom trenutku, kada svi Jugosloveni, duhovno ujedineni i čvrsto povezani u svojoj dragoj domovini, proslavljaju sa dostojanstvom 1 decembar 1918 godine, dan svega ujedinenja, upućujem Svoj pozdrav svima Srbima, Hrvatima i Slovencima sa dubokom verom u sretnu budućnost naše Kraljevine.

Današnja proslava dana ujedinenja pada u ozbiljna i teška vremena. Veliki deo sveta nalazi se u oružanom sukobu i rat besni na mnogim stranama. Potrebno je sačuvati svu ozbiljnost i hladnokrvnost, da bi se sačuvala zemlja od ratnog požara. Naša zemlja vodi miroljubivu politiku i želi prijateljstvo i saradnju sa svima svojim susedima, koji poštuju njen integritet i njenu nezavisnost.

Naša zemlja nije stvorena za zelenim stolom. Ona je rezultat bezgraničnih žrtava i napora čitavih pokolenja. Njeni temelji počivaju na kostima njenih najboljih sinova, koji su svojom krvlju iskusili pravo na život, slobodu i nezavisnost. Čitava generacija sa oca na sina nosile su luku narodne slobode, dok se nije došlo do ostvarenja ove velike nacionalne zamisli. Naši ljudi čvrsto su povezani za ovu груду, jer znaju sa kolikim žrtvama su stekli pravo da žive i gospodare nad њом.

Naša zemlja, i pored svoje neutralnosti u ovome sukobu, izložena je mnogim neizgodama, koje proistичу od spoljnih događaja. Za nas je vrlo охраbrujući prizor da u ovakvim trenucima vidimo sav naš narod, ujedinen oko svega Краља, како stoјички и са dostojanstvom подноси све неизбежне жртве.

Koristim ovu priliku da izrazim Svoje visoko priznanje svima Jugoslovenima na visokoj nacionalnoj svesti, koju pokazuju u sadašnjim ozbiljnim trenucima. To nam svima uliva veru da ће наша zemlja sreћно да преброди све тешкоће са којима има да се бори и да ће бити сачувана од пустоши рата и његових још тежих последица.

Vitalnost našega naroda, koja se sada manifestuje, daje nam nove dokaze da možemo sa poverenjem da gledamo u svoju budućnost. Ovu zemlju čuvaju generacije, koje su dostojne svojih velikih predaka. S toga se možemo mirno posvetiti svojim svakodnevnim poslovima, уверени u svoju снагу и u svoja права.
Живео Краљ! Живела Југославија!

Govor Kneza Namесника izveo je najdublji utisak u čitavoj Jugoslaviji i svratno нарочиту pažnju inozemstva. Из Загреба, Љубљане и осталих вароши и села јављају, да су и тамо свуда били постављени гласноговорници и да су велике масе света слушале говор, поздравивши његов завршетак срдачним овацијама за Краља, Кнеза Намесника и Југославију! Читава, југословенска и страна штампа, посветила је нарочиту pažњу одлучном и садржајном говору Кнеза Намесника, видели у њему гест достојан најлепших традиција наше народне династије, Карађорђевића.

СЛАВА СУВОБОРСКОГ ПУКА

Прошлог уторка прославно је свечано своју славу Осамнаести пешадијски пук „Сувоборски“, у Београду, као успомену на чувену битку на Сувобору, где је овај пук извојевао славу победу над преоћним непријатељем. Слави су присуствовали бројни одличници, на челу са изаслаником Њ. В. Краља, представници власти и установа, а Савез Сокола К.Ј. заступали су генерал, брат Љубомир Максимовић, и бр. Радмило Грђић. Војницима је одржао пригодан говор командант пука, пуковник г. Дурбеш.

Kratke vesti iz našeg sokolstva

Sokolsko društvo Dugaresa otvorilo je idejnu školu za članstvo, u kojoj se drže predavanja svake nedelje. Prvo predavanje je održao starješina župe Karlovac, brat Marko Sablić, pred mnogo slušalaca, a drugo župski prosvjetar, brat Rađeka, koje je također bilo brojno posjećeno.

Pretprošle nedelje imalo je lutkarsko kazalište svoju priredbu, koja je uspjela iznad očekivanja, jednako kao i čajanka, koja je tom prilikom održana. Velika dvorana bila je dupkom puna.

Sokolsko društvo Kačanik podiže svoj dom, kao zavet u Petrovoj Petoljetci. Dom će do kraja godine biti dovršen, a služiće nu ponos mestu i okolici, jer je vrlo lepa i moderna građevina, podignuta prema planovima brata ing. V. Anžlovara, starešine društva.

Zbor prosvetara Sokolske župe Celje održan je pretprošle nedelje uz učešće 34 prosvetara iz sokolskih jedinica celjske župe, pred kojima je održao uvodni referat župski prosvetar, D. Pahor, o odnosu sokolstva prema aktuelnim problemima. Zatim je brat Silvo Košutnik, iz Sv. Pavla, referisao o minimalnom planu prosvetnog rada. I ostala braća iznosila su razne predloge. Posebna pažnja posvećena je sokolskoj štampi. Doneti su razni važni zaključci i program rada za 1940—41 godinu, pa je na kraju ponovo predložen za župskog prosvetara, brat Drago Pahor.

Sokolsko društvo u Hanrljevu sakupilo je među svojim pripadnicima sumu od 550 dinara, kao svoj prilog za postradale Bitoljce.

Sokolsko društvo u Hrastniku, župa Celje, 23 i 24 novembra, odigralo je sa velikim uspehom komediju od Branislava Nušića „UJEZ“ Velika sala Sokolskog doma bila je oba puta dupkom puna publike.

U selu Binguli, srez Illok, održali su prošle nedelje predavanja o sokolstvu brat Dimitrije Rašić, poznati sokolski radnik iz Sremske Mitrovice i brat Berisavljević, starešina društva Divoš, prigodom osvećenja doma crkvene opštine. Interes za sokolstvo je vrlo velik među seljacima, pa će u skoro vreme doći do osnivanja sokolske čete, koja će pripadati matičnom društvu u Divošu.

Smešno i žalosno o „razlikama“ između hrvatskog i srpskog jezika

Famozna knjiga, »Razlike između hrvatskog i srpskog književnog jezika«, o kojoj je već pisao »Sokolski glasnik«, a čijim objavljivanjem je »Matica hrvatska« okrunila napuštanje svih svojih časnih tradicija, izazvala je, i osudu i smeh u čitavoj trezvenoj javnosti. Sam »Hrvatski dnevnik«, glavni organ HSS, napisao je u uvodnom članku za Prvi decembar, da Srbi i Hrvati imaju isti jezik (ali da to još nije dovoljno za narodno jedinstvo; o čemu pišemo u današnjem uvodnom članku), — čime je principijelno zabacio tezu o zasebnom hrvatskom jeziku, oštro odvojenom od srpskog, i o razlikama između srpskog i hrvatskog jezika, koju su postavili dva, do sada sasvim nepoznata autora ove knjige, Dr. P. Guberina i Dr. K. Krstić. Znači, dakle, da su, sa najautoritativnije hrvatske strane, demantovani u svojim izmišljotinama, — a da o demantovanju

Sokolsko društvo Čenta priredilo je idejnu školu za nove članove, koju je posećivalo 19 braće, od kojih je 18 položilo na kraju ispit sa uspehom. Ova braća položila su Prvog decembra svečani zavet.

Sokolsko društvo Pančevo preduzelo je da u okviru Sokolske Petrove petoljetke zasadi »Gaj Kralja Petra II«. Sokolima u tome pomažu i daci mesne Mešovite građanske škole, inicijativom nastavnika gimnastike, D. Putnika, koji je dao i ideju za sadenje Gaja.

SMRT „ČETNIČKE MAJKE“

U dubokoj starosti umrla je u Beogradu Stana Popović, majka Vojvode Vuka, čuvenog četničkog vojvode. Rodena u kraju, gde su se negovale najlepše nacionalne osobine, koje je naročito istakao pokojni Cvijić, Stana Popović je svoju decu vaspitala u tom duhu. Junačka ova žena nadživela je i svoga sina-heroja, Vojvodu Vuka, da i sama dobije ponosan naziv »Četničke majke«. Neka joj je slava!

Sokolsko društvo Oštrej proslavilo je svečano 1. decembar. Na svečanoj sjednici je starješina društva, Jovan Meseldžić pročitao poslanicu S.S.K.J. Na večer je održana akademija, sa predavanjem o značaju dana. Nakon akademije nastavila se živa zabava.

Osvećenje Sokolskog doma u bosanskoj Građišci

Sokolsko društvo Bosanska Gradiska povezalo je proslavu Prvog decembra sa svečanim otvorenjem svoga doma, koji nosi naziv »Dom Petra Mrkonjića«. Otvorenje je obavio izaslanik Nj. V. Kralja, general V. Kostić, kome je priredjen srdačan doček u Novoj Topoli kamaj je pred njega pošla delegacija sokola sa starešinom Bralićem i u Bos. Građišci, gde su bili podignuti slavoluci. Među ostalim gostima su bili ministar poljoprivrede, B. Čubrilović, izaslanici ministra vojske, ministra fizičkog vaspitanja i dr. Mnogstvo sokola i građanstva priredilo je burne manifestacije Kralju, Jugoslaviji, vojsci i sokolstvu. Brat Luka Bralić istakao je značaj sokolskog doma, koji je sagrađen troškom od pola miliona dinara, a kojim Sokolsko društvo Bos. Građiška kruniše plodonosan rad od 1909 godine naovamo. Izneo je i patnje sokola za ratnih dana i podvukao značajnu činjenicu, da je ovaj srez dao najviše dobrovoljaca u Svetskom ratu.

Govorili su još ministar, B. Čubrilović, izaslanici ministra vojske i fizičkog vaspitanja, pa je pevачko društvo »Branko«, otpevalo »Molitvu za Jugoslaviju«. Pevanjem »Oj, Sloveni« završen je taj deo proslave. Po podne je priređena akademija, sa odlično izvedenim programom pred velikim brojem gledalaca.

Дар Њ. В. Краља Соколском друштву Сремски Карловци

Њ. В. Краљ Петар II благонзвоник je pokloniti Sokolском друштву Сремски Карловци, за новоподигнути Sokolski дом »Др. Лаза Поповића«, врло скупочену и дивно израђену завесу. Завеса je израђена у два дела, са уметнички изведеним иницијалима Њ. В. Краља, испод Краљевске Круне и најлепши je урес дома, подигнутог у оквиру Петрове петолетке.

Карловачком sokolству за његов несебични, пун идеала и велике љубави рад и до сада je са сваке стране указивана пажња и љубав, а скупочени дар Њ. В. Краља још више je истакао значај карловачког sokolства, које се поноси овим даром.

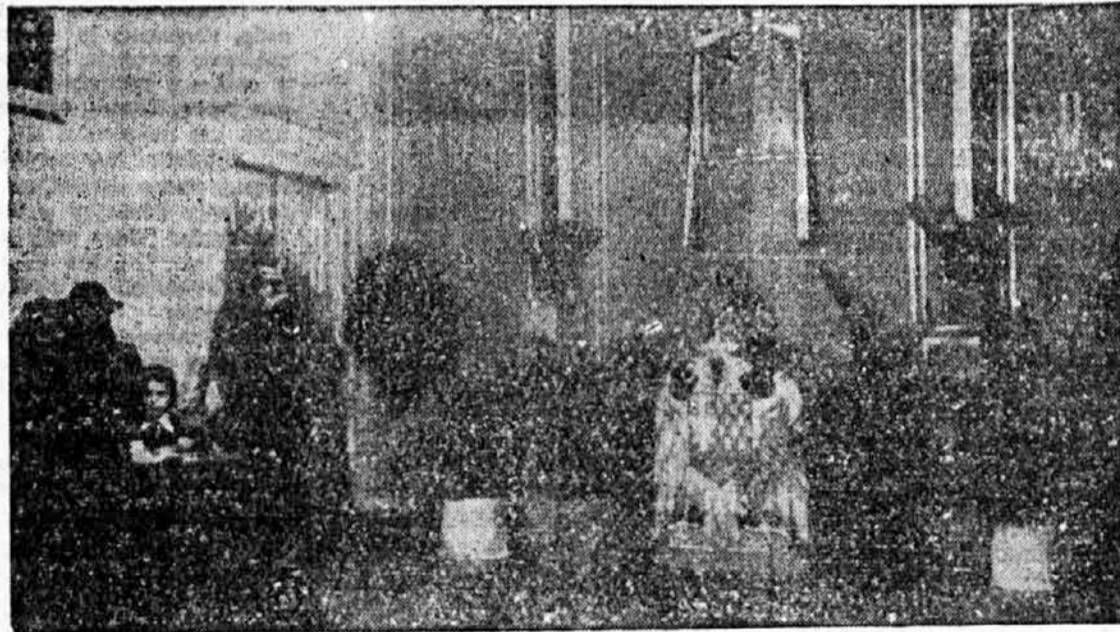
Дрворана завеса постављена je у великој дворани sokolског дома чиме je прослава 1. децембра знатно увеличана. Sokolsko друштво упутило je захвални телеграм Њ. В. Краљу, са свечане седнице, испуњене одабраним програмом, у чијем извођењу су поред sokola учествовали и њаци Државне гимназије и ученици Богословије са својим хорovima. Свечаној седници присуствовало je мноштво грађана и брат Др. Лаза Поповић, који врло често посећује своје драге Карловце, па још и данас

води бригу о својим sokolима. У вече je у Sokolском дому приређена академија. Изведено je 10 вежбачких тачака, у којима су учествовали припадници свих категорија. Све улазнице биле су разграбљене, јер Карловчани воле sokolство и цене његов рад.

Rad Uprave Saveza sokola K. J. sednica izvršnog odbora

U ponedjeljak 2 decembra o. g. održana je sednica izvršnog odbora Saveza S. J. Izvršni odbor je rešavao tekuća pitanja. Među ostalim odobrena je pomoć za održavanje međuzupskih takmičenja koja priređuje župa Osijek u Slavenskom Brodu. Iz izveštaja o proslavi Prvog decembra, konstatovano je da je proslava u svim župama provedena sa najvećim uspehom. Kroz svečano uređenu i za publiku otvorenu dvoranu ujedinjenja u Savezu sokola prošlo je oko 3.500 posetilaca. Prodano je 1.500 razglednica sa pečatom kao uspomenom na prvi decembar 1940 g. Ujedno je konstatovano da, i pored izričitog naređenja, da se poslanica Saveza pročita na proslavama bez skraćivanja i menjanja, bilo je slučajeva u kojima se nije tako postupilo. Usvojena je odluka kako da se postupi u buduću u sličnim slučajevima. U tom smislu biće upućen raspis uprava župa.

Na sednici je raspravljano o predradnjama za preseljenje savezne kancelarije u nove prostore u saveznoj zgradi, u Brankovoj ulici. Sednici je saopšteno da će ovih dana biti data u štampu spomenica Mojkovačke proslave. Na kraju je zaključeno, da se svakih 14 dana sačinje izveštaji o radu i zaključcima izvršnog odbora i strešinstva i da se dostave svim članovima uprave, a da se kratki izveštaji o svakoj sednici dostave »Sokolskom glasniku« radi upoznavanja širokih redova članstva sa radom Saveza. Donesena je i odluka, da se svakih mesec dana održi konferencija izvršnog odbora sa članovima Uprave Saveza iz Beograda, na kojoj će se pretresati pitanja od većeg zamašaja, i važnosti po sokolski rad.

Svečano dekorisanu »istorijsku dvoranu Ujedinjenja« posećuje publika na dan Prvog decembra.

čitave hrvatske jezične nauke i ne govorimo!...

Beležeći pojavu pomenute knjige, ljubljansko »Jutro« konstatuje, da je njeno gledanje više političko, nego naučno, i da je njena pojava veoma značajna za današnju psihozu. Kada bi se i kod velikih naroda postupalo tako, da se prilikom političkih svada, odvajaju jezici, zar se ne bi na području nemačkog, francuskog ili italijanskog jezika, kod velikih dijalektalnih razlika, koje tamo postoje, bio do sada javio čitav niz »posve odvojenih« jezika?

I »Srpski književni glasnik« se osvrće na tu knjigu, iznoseći čitav niz netačnosti i besmislica u njoj. Tako npr. dr. Guberina i dr. Krstić iskrivljuju naziv srpske reči, da bi dokazali da su »različite« od hrvatskih, a u svojoj rečnik umecuju izraze, koje u Srbiji niko i ne zna! Oni npr. tvrde, da dok Hrvati kažu »Aleksandrova ulica«, Srbi vele »ulica

Aleksandra«, ma da u Beogradu svako dete zna, da i Srbi kažu »Aleksandrova ulica«. Dalje se navodi, da Srbi kažu »delsamine«, a Hrvati »jasmine«, mada niko u Srbiji nije nikad čuo za nekakav »delsamine«, već baš za jasmine! Prema tom rečniku, Srbi kažu »učiteljka«, a Hrvati »učiteljica«; dok je naprotiv istina da i Srbi svuda kažu samo »učiteljica«. Prema tom rečniku Srbi ne bi poznavali uopšte reči »učitelje«, već samo »daskale«; niti bi poznavali reč »hvala«, već samo »blagodaram«; niti reč »klinac«, već samo »ekser«; niti reč »badava«, već samo »džabe« itd. Međutim u Beogradu svaki periferijski šatrovac govori o »klincima«; svi znaju za svoje »učitelje«, reč »badava« je najčešći interkalar itd.

Pa, kad smo već na području komičnog, »Srpski književni glasnik« iznosi zanimljivu pikantiju, da je taj isti dr. P. Guberina sastavio doktorsku tezu, u kojoj se naš jezik nazivao »serbo-croate«; te da bi, po svojoj teoriji, i sami pisci te knjige trebali da budu Srbi, a ne Hrvati... Jer se hrvatski ne kaže »gubere,

već »pokrivače«, i »križe«, a ne »krste«. Zato, — da bi se »oštro razlikovali« od Srba, — ta dva velikana trebali da se zovu Križić i Pokrivalić, umesto Krstić i Guberina.

U okvir ovog »jezičnog zamesateljstva« spada i beleška, koju smo našli u klerikalnoj »Hrvatskoj straži«, a prema kojoj se u hrvatskom jeziku ne sme kazati »ribanje«, već »ribarenje«; zato što »ribanje« znači pranje, ili čišćenje poda. I mala deca, međutim znaju, da »ribanje«, u smislu pranje, nije hrvatska reč, već da je uzeta iz nemačkog »reiben«; dok je naprotiv »ribanje«, u smislu lovljenja ribe, prastara hrvatska reč i nalazi se već u čuvenom delu Petra Hektorovića, »Ribanje i ribarsko prigovaranje«. A i svi hrvatski ribari u Dalmaciji znaju samo za ribanje! Prirodno je međutim, da gotska »Hrvatska straža« nemačku reč »reibe« označi kao »čisto hrvatsku«, a staru hrvatsku reč »ribanje«, da oglasi kao — nevaljalul!...

Osvrćući se na knjigu dr. P. Guberine i dr. Krstića, beogradski profesor, dr. Arandelović veli, da je žalosno, što je »Matica hrvatska« izdala ovu knjigu baš danas, kada bi trebalo izbegavati sve što remeti harmoniju između Srba i Hrvata. G. dr. Arandelović se čudi, što »Matica hrvatska« i pisci ove knjige nisu počekali dok prođe ova ratna oluja i opasnosti koje prete i našoj državi.

Mada dobronamerne, nalazimo da su ove žalbe g. dr. Arandelovića vrlo naivne. Propagatorima gotskog rasizma, u »Matici hrvatskoj«, sa dr. Lukasom i dr. Ernestom Bauerom ga čelu, nije nipošto bilo do nekih kulturnih, ili naučnih ciljeva kod izdavanja ove knjige. Drugih namera oni nisu ni imali, nego baš tu, da je, kao upaljivu bombu ubace u našu javnost, baš zato da, u današnjim ozbiljnim vremenima, remete harmoniju između Srba i Hrvata.

Sokolstvo je u čitavoj Jugoslaviji, oduševljenije nego ikada, proslavilo Praznik Ujedinjenja

Možda ni jedan Prvi decembar nije prošao u znaku TAKO JASNO MANIFESTOVANE SOLIDARNOSTI BRATSKJE JEDNODUŠNOSTI I VOLJE SVIH SRBA, HRVATA I SLOVENACA, kao ovaj, kada su svi Jugosloveni na nedvoimno jasan način zasvedočili svoju odanost jedinstvenoj jugoslovenskoj ideji. Od najviših do najnižih, od najmanjih do najvećih, širom sela i gradova provejavala je jedna volja i jedna rešenost: Čuvati, sačuvati i odbraniti ono što je stečeno tolikim žrtvama i naporima, što je plaćeno tolikom krvlju, našu jedinstvenu i nedeljivu državu Jugoslaviju, u kojoj su se našli okupljeni svi Jugosloveni, braća jedne krvi i jezika. Istina, prilike nisu dozvolile da se ovaj dan proslavi sa jačim vanjskim manifestacijama i svečanostima, kao ranije, ali je tim snažniji bio unutrašnji osećaj, koji je povezoao braću iz svih krajeva, da su ovoga dana mogli uprkos ratnoj huci oko nas, u mislima se posvetiti rasmatranju značenja toga dana. Ono što su Sokoli spremili bilo je dovoljno da privuče i ostale, da se svi nađu okupljeni na raznim priredbama, koje su bile uobičajene, ali ovaj puta značajni nastavak blagodarjenja u bogomoljama, i na kojima se još jednom čula muška reč: *Mi smo tu, spremni da ostanemo na braniku domovine, pa ma kakvi nas talasi svetske oluje i bure zahvatili! I gore su bure razbile se na nama, i jači su lomili se o nas!*

A na veče toga nezaboravnog dana, kada smo bili duhom najbliže prvome danu Ujedinjenja, 1918 godine, odjeknule su eterom REČI KNEZA NEMESNIKA PAVLA. Čitava Jugoslavija slušala je odjek sa Najvišega mesta, na ono što je narod toga dana tako jasno rekao... Odjek je bio silan. Duše i srca su zadovoljno slušale glas predstavnika kuće Karađorđevića, a usta miliona kliknula su zajedno sa Njime: **ZIVEO KRALJI! ZIVELA JUGOSLAVIJA!**

Ceo naš narod, a napose mi jugoslovenski Sokoli možemo sa pouzdanjem da krenemo bez straha za svoju budućnost u dvadesettreću godinu života ujedinjene Jugoslavije, bez bojazni za ono što nam je doneo Prvi decembar 1918, jer su svetle pojave u oči ovogodišnjega praznika, kao i sam Prvi decembar 1940 dale nama i svetu dovoljno dokaza, da je Jugoslavija stvarnost koja se ne može uzimati ni u kakve kombinacije; uperene protiv nje, da je ona tu i da će tu ostati, onakva kakvu je stvorio Prvi decembar 1918, kakvu nam je u amanet ostavio Kralj Mučenik, kakvu danas budno čuvamo i kakvu ćemo 6 septembra 1941 godine da predamo našem mladom Kralju Petru III.

J. M.

Proslava u Beogradu

U Beogradu su u svima crkva-ma održana svečana blagodarjenja. U Dvorskom hramu na Dedinju je svečanom blagodarjenju prisustvovao Nj. V. Kralj Petar II, Nj. Kralj. Vis. Knez Namesnik Pavle i Kneginja Olga sa Knezom Aleksandrom, Kneževićem Nikolom i Princezom Jelisavetom.

Predstavnici Kraljevske vlade, ostalih vlasti i udruženja prisustvovali su u velikom broju blagodarjenjima. Naročito su brojni bili predstavnici vojske, koje je pučanstvo svuda srdačno pozdravljalo. Jednako je bilo u Zagrebu, Ljubljani i ostalim našim varošima. Na svima blagodarjenjima učestvovali su predstavnici jugoslovenskog sokolstva.

Sokoli u počast branilaca Beograda

Na dan Ujedinjenja pošla je delegacija Saveza Sokola K. J., u kojoj su bili zamjenik starešine, brat Dr. V. Belajčić, tajnik Jovo Bakić, zamjenica načelnice sestra Milica Šepa i generalni tajnik brat Radmilo Grdić, na grob branilaca Beograda, na Novom groblju, gde je sestra Šepa položila u ime Saveza lep buket svežeg sveća. Delegacija je u ime jugoslovenskog sokolstva odala počast herojima sa bedema naše prestonice, koji su pali braneci vrata otadžbine.

Velika poseta Dvorane Ujedinjenja

Preko celog dana bila je otvorena svečana dvorana u zgradi Saveza Sokola K. J., na Terazijama, gde je 1 decembra 1918 proglašeno Ujedinjenje Srba, Hrvata i Slovenaca. Već od ranog ju-

tra počele su dolaziti grupe posetnika, koje su u dekorisanoj sli dočekivali sokoli i sokolice u odorama i tumačili im pojedino-sti. Posetioци su sa pažnjom razgledali „kolevku“ Jugoslavije, slušajući sa interesovanjem obaveštenja o tome, gde je stajao Regent Aleksandar, a gde delegati Narodnog Veća i ostale istorijske ličnosti. Na čelu dvorane bila je velika slika Nj. V. Kralja Petra II i bista Kralja Ujedinite-lja, a po zidovima slike jugoslovenskih predoditelja, Sv. Save, Štrosmajera, Vuka Karadžića itd. Posetnici su sa strahopoštanjem prolazili salom i upisivali se u posebnu knjigu posetilaca. Za uspomenu su uzimali posebne kar-te, sa žigom, kao pozdrav iz ove istorijske sale. Također su kupovali i knjižice „Veliko zavešta-nje“ i „Reči Jovana Cvijića“. Napose je bio mnogo tražen svečani Prvodecembarски broj „Sokol-skog Glasnika“.

Među posetnicima bilo je mnogo Sokola iz Beograda i okoline, a također i ostalog građanstva. I iz najudaljenijih sela ljudi nisu žalili doći posetiti ovo mesto sve-to svima Jugoslovenima. Dirljivo je bilo posmatrati mlado i staro, a naročito omladinu, pa i naj-manju decu, koja su sa divljen-jem i gordošću prolazila dvora-nom. Od 8 sati ujutro do 9 naveče, prošlo je kroz dvoranu prema približnom računanju, preko 3.500 posetilaca, sviju stалеža i svakog doba. Da nije bilo hladno vreme, praćeno snežnom mećavom, broj posetilaca bio bi još i veći. Time je Beograd još jednom dao dokaza, koliko ceni nastojanja našega sokolstva, koje je, slobodno se može reći, us-pelo da sačuva potomcima dvora-nu, gde se odigrao najveći čin istorije svih Jugoslovena.

Београдско соколство је приредило Академију у Народном позоришту

Поред бројних успешних соколских приредаба у Београду, свечана академија у Народном позоришту, коју је приредила Соколска жупа Београд, свакако је била једна од најлепших. Бројна публика је дупком испунила позоришну салу, са свима галеријама. Напосе је био велики број соколских припадника, тако да се ова приредба претворила у манифестацију целокупног београдског соколства. Њ. В. Краља заступао је генералштабни пуковник г. Полексић, Њ. Св. Патријарха, владика, г. Арсеније, председника

бодну Краљевину Југославију. Брат В. Поповић је казао даље: „Наша слобода створена је грвљу. Соколство прославља Први децембар као свој највећи празник, јер је тога дана први пут створена заједничка слободна држава Срба, Хрвата и Slovenaca. Први децембар представља уједно дан пречишћавања наше народне душе; у њему лежи наша морална снага и зато ће га соколство увек прослављати као што је то и досада чинило. Наш народ и држава отклањаће све тешкоће. Првог децембра заборављају се

Делегација Савеза Сокола код споменика браниоцима Београда

владе, начелник г. Гинић, београдску општину, потпредседник инж. бр. Костић, старешина Сокола Београд II. Од чланова Краљевске владе био је присутан министар грађевина, г. Д. Вуловић. Особито је падао у очи велики број генерала и официра; међу осталим командант Београда, армијски генерал г. Милорад Петровић, помоћник министра војске и морнарице, г. Стојановић, изасланик начелника главног генералштаба, генералштабни пуковник г. Радоичић, затим генерал г. Јосип Борђевић, представник ваздухопловства, адмирал г. Д. Прица и др. У име Савеза Сокола К. Ј. били су присутни заменици старе-шине, браћа Др. Владимир Бе-лајчић и Др. Михајло Градоје-вић, са начелником, братом Ковачем и већим бројем чланова управе и извршног одбора. Та-кође је било присутно и старе-шинство жупе Београд и прет-ставници свих соколских дру-штва у Београду.

Програм је отпочео државном химном, која је била пропраћена урнебесним овацијама Њ. В. Краљу, које су досегле врхунац када је старешина жупе, брат Веља Поповић, поздравио Њего-вог изасланика. Овације су упу-шене и представницима војске, морнарице и ваздухопловства. Поздравивши делегате и присут-не, брат Поповић евоцирао ус-помене на балканске ратове и на борбе за ослобођење и уједи-њење. Напосе је подвукао де-мократски уређај старе Србије и њен културни напредак. Мор-ална снага Србије донела је Куманово, а затим Цер, Рудник и Кајмакчалан, чиме је омогуће-на слобода и уједињење целог нашег народа у садашњу сло-

све ситне ствари и окупљају се народне снаге за велика дела у служби отаџбине, ојачавајући бе-деме одбране“.

За време говора г. Поповића изведена је и лепа алегорична сцена. На облацима позорнице појавио се лик Блаженопочив-шег Краља Александра I и чуле су се речи, које је Блаженопо-чивши Краљ упутио соколима приликом Првог свесоколског слета у Београду:

„Соколи, од колевке до гро-ба будите верни народном је-динству. Нека су оване циљу управљени сви ваши напори и рад. То вам је мој Краљевски поздрав.“

Proslava zagrebačkog sokolstva

Proslava u Zagrebu je već počela u subotu uveče svečanim poselom koje se održalo u prostori-jama Sokolskog društva Zagreb I. Priredbu su počastili svojom posetom komandant IV Arm. oblasti armijski general g. Petar Nedeljković, brigadni general brat Dušan Mihailović, i brigadni general g. Fran Pogačar, ministar u p. pesnik dr. Tugomir Alaupović izaslanici nacionalnih i kulturnih društava, te velik broj odličnog zagrebačkog građanstva. Uz lepu i vedru sokolsku omladinu, došli su i najvideniji predstavnici zagrebačkog sokolstva, sa župskim starešinom dr. Otonom Gavrančićem na čelu. Svirao je džez Sokolskog društva Zagreb 3, dok se uz glazbu istog bratskog društva razvila lepa neprisiljena zabava u donjim prostori-jama. Zagrebačke odlične dame i sestre sokolice obdarile su buffet bolje nego ikad pre, što je mnogo doprinelo materijalnom uspehu priredbe. Srpsko pravoslavna crkvena opština i prosvetno humanitarno društvo

Док се још утисак, изазван овом сликом, није изгубио, указала се нова визија, жива слика Краља Петра II, чија је појава дигла на ноге читаву дворану, Овације, какве се само могу приредити љубљеном и својем владару, потресале су ваздух. Многе су очи биле орошене сузама, када је проговорио старешина жупе:

„На престолу Југославије седи млади Краљ Соко, Петар II Карађорђевић. Цео народ у својем Краљу види оличење свега великог и идеалног. Народ је срећан што наш млади Краљ јача и стаса. Цело соколство стоји око Његовог престола са молитвама да нашем Краљу Бог подари дуг живот и срећну владавину!“

И после тих речи у дворани још дуго су се проламали узвици: Живео Краљ! Живела Краљица! Живео Краљевски Дом!

Г. Драгољуб Гошић, за време алегоричне слике, посвећене Њ. В. Краљу рецитовао је песму Војислава Илића-Млађег: „Расти младико наша, упркос олује и буре.“

Тајник жупе, Д. Јовановић, прочитао је Савезну посланицу, која је изазвала поновљене овације Краљу, Југославији и соколству. Певачко друштво „Станковић“ отпевало је на опште задовољство Десету руковет од Мокрањца, а жупска соколска музика је извела Бродилову „Српску рапсодију“. Затим су изабрани чланови београдских соколских друштава извели чувену Ковачеву вежбу „Из братског загрљаја“, која је убрала срдачан аплауз. Одмах затим су чланице Сокола Београд II одвежбале „Народне мотиве“ од Љубице Јовановић, такође успешно, а брат Гошић, члан Народног позоришта, рецитовао је „Молитву за Југославију“, од Анте Ковача. Словенска химна, „Ој Sloveni“, коју су уз пратњу музике отпевали сви присутни, била је круна ове ретко успешне приредбе, којом је београдско соколство достојно прославilo велики дан Уједињења.

J.M.

Sv. Save najpripravnije su ustupili svoje prostorije. Na sam praznik delegati župe i sokolska društva u Zagrebu prisustvovali su blagodarjenjima u svima crkva-ma i bogomoljama. Svečanu sednicu zagrebačkog sokolstva, otvorio je starešina župe brat dr. Oton Gavrančić pozdravom uzvišenom sokolskom Starešini Nj. V. Kralju, Kraljevskom domu i Jugoslaviji. Uz oduševljeno klicanje, muzika Sokola 3 otvirala je državnu himnu. Sa oduševljenjem prihvaćen je predlog starešine da se odašalju br-zojavni pozdravi Nj. Vel. Kralju i bratskom Savezu. Starešina je pozdravio odlične goste: zastup-nika komandanta armije brigad-nog generala br. Dušana M.hai-lovića te brigadnog generala g. Frana Pogačara. Njima, kao i našoj junačkoj vojsci, tom pri-godom je članstvo priredilo bur-ne ovacije. Nadalje pozdravio je starešina predstavnike Jugoslo-venskog narodno-kulturnog klu-ba ministra u p. Dr. Tugomira Alaupovića, i ostale predstavnike

Свечаности у Новом Саду

udruženja, te nestora zagrebačkog sokolstva, brata Josipa Guština, koji, unatoč visokih godina, oduševljeno sudeluje u sokolskom radu.

Župski načelnik, brat Dr. Stan-ko Tončić, doneo je iscrpan prikaz rođenja naše Jugoslavije i svih nacionalnih, političkih peripetija njenog razvoja. Bio je prekinut burnim pljeskanjem članstva, znak da mu je govorio iz duše. Nakon što je brat Cveto-ković, član Sokola 3, vrlo lepo recitovao Jevđeviću „Zakletvu Kralju“, zamenik župskog starešine, brat Dr. Ante Mudričić, pročitao je saveznu poslanicu. Iza toga prešlo se na polaganje zaveta novoga članstva, na prevođenje naraštaja u članstvo i dece u naraštaj. Kao uvod u ovaj svečani čin muzika je otvira-ла „Molitvu“, a za vreme rukovanja pesmu „Neka živi Jugoslavija“.

Sa nekoliko toplih reči brat dr. Gavrančić zaključio je svečanu sednicu, nakon čega je glazba zasvirala Koračnicu Kralja Aleksandra, a prisutni su, uz oduševljeno klicanje ostavili dvoranu.

Po podne su se brojni delegati svih zagrebačkih društava našli na Mirogoju, gde je župski tajnik, brat Viktor Heumer, održao kratko pomen-slovo a zatim su braća i sestre posetili grobove sokolskih pokojnika, da ih okite svećem. Zagrebačka proslava je u svakom pogledu lepo i složno protekla.

Прослава у Мркоњића Крајини

Соколство Мркоњића Крајине у свима својим јединицама, најсвечаније је прославило Први децембар, као наш национални и соколски празник. Одржане су свечане седнице, академије и за-баве.

Нарочито свечано прослављен је празник народног Уједињења у центру Мркоњића Крајине, у Бања Луци.

Соколска жупа и Соколско друштво одржали су свечану седницу, заједнички у Соколском дому уз учешће Српског певачког друштва „Јединство“. Поред многобројног грађанства, претставника друштава и припадника соколства, седници су присуствовали и г. Гојко Ружић, вршилац дужности Бана Врбаске бановине, Генерал г. Милосављевић, Командант Врбаске дивизијске области, са генералом г. Петровићем и г. Боривоје Алексић, комесар Градске општине.

Седницу је отворио брат др. Славко Пиштељић, заменик старешине Жупе језгровитим говором, који је пропраћен клицањем Њ. В. Краљу Петру II, Југославији и Соколству. Потом је брат Златко Пувачић, старешина друштва, прочитао Посланицу Савеза Сокола а певачко друштво „Јединство“ отпевало је Државну химну. Преведено је чланство из млаћих у старије категорије, па је седница завршена певањем химне „Хеј Словени“.

Увече је Соколско друштво приредило свечану забаву, која је у сваком погледу врло успела. Све тачке програма, успеле су изнад очекивања. Забавши су присуствовали свих претставници власти поред многобројног грађанства и соколских припадника. Нарочито је примећен велики број виших и нижих официра, који су били срдечно поздрављени.

Соколска жупа Нови Сад и све њене јединице прославила је на најсвечанији начин Први децембар. Никада тако спонтан и одушевљено као ове године. Прославу је извела Управа соколске жупе заједно са соколским друштвима Нови Сад и Петроварадин. Уочи прославе Соколско друштво Нови Сад приредило је изванредно успелу свечану академију, у свечаној дворани Спомен-дома. Улазнице за 1000 места, колико их има у свечаној дворани биле су распродате, тако да је остало без улазница око 700 особа. Академији су присуствовали: Бан г. др. Кијурин са подбаном г. Нагулићем; Командант Армијске области генерал г. Раденковић са Имноштвом официра Новосадског Гарнизона; претседник Касационог суда др. Јован Савковић, изасланици вероисповедних установа, потпретседник општине др. Милутиновић, те претставници свих осталих културних, хуманих и витешких организација. Академију је отворио просветар Соколског друштва, бр. Миодраг Јовановић, а по програму и по лепоти извођења ова академија спада међу најуспелије у Новом Саду.

На дан прославе, после благодарења којему су соколи на челу са Управом Жупе и управама друштава, у свечаним одорама са заставама и музиком присуствовали, одржана је заједничка свечана седница Управе жупе и соколских друштава. И приликом

У жупи Петровград

Соколство у Петровграду је и ове године најсвечаније прославило празник Уједињења и Ослобођења, уз моралну и материјалну помоћ грађанства. Улице су освануле окићене државним заставама. Чланство са заставом на челу је присуствовало благодарењу, после чега је одржана свечана седница Соколске жупе и Соколских друштава Петровград Матица, Петровград I и Петровград II, у Соколском дому друштва Матица. Дворана и позорница су биле окићене заставама словенских народа и државним заставама. Дворана се је око 11 часова пре подне испуњена са многобројним чланством и грађанством. Присутни су били представници војних, грађанских и верских власти и удружења, чланови Управе жупе и соколских јединица у Петровграду.

Старешина жупе, бр. др. Миша Матић је поздравно присутне и потсетио на значајне речи, које је 1 децембра 1918 г изговорио Краљ Александар I, када је прогласио наше Уједињење и Ослобођење. Подвукао је да сви волимо нашу Мајку Југославију за коју ћемо да дамо и жртвујемо све, ако би је ко угрозио, а ко нам је пријатељ њиме ћемо живети у пријатељству. Речи брата старешине поздравили су присутни бурним овацијама Краљу, јединству, соколству, Југославији, а нарочито нашој узданици југословенској војсци.

Бр. Војин Миленов, старешина Сокола Петровград I, рецитовао је: Заклетву Краљу од Д. Јевђевића, Старешина Сокола Пе-

тровград Матица је прочитао Посланицу Савеза, затим је бр. Радоје Грујић, одржао веома лепо предавање о значају Првог децембра. Слободу цени наш народ изнад свега и са њу је готов да се жртвује и да се одупре свом снагом. Када је малена Србија могла и смела да се одупре онда ће то знати и умети наш уједињени народ ако устреба, и да сачува оно што му је најмилије, а то је слобода. Његове речи изазвале су буру одушевљења.

Иза тога су рецитовали родољубиве песме, бр. Р. Берар, „Ново покољење“, од А. Шантића, М. Девић „Ми знамо судбу“ од А. Шантића и сестра Даница Ђуришић „На глас о смрти највећег југословенског Краља Александра I“ од Војислава Илића Млаћег. Нови чланови Соколског друштва бр. Матица положили су соколски завет па је начелник друштва бр. Рајин поделио дипломе такмичарима-тркачима. Нараштајке Сокола Петровград Матица извеле су слетске вежбе, праћене нашим народним мелодијама и на крају је музика Првог железничког друштва свирала „Ој Словени“.

Увече је Соколско друштво Петровград Матица приредило соколску академију са веома лепим и одабраним програмом. Посетилаца је било толико, да нису могли сви ни добити улазнице. Зато ће се програм поновити у недељу, 8 децембра.

Ст. Ж.

У Скопљу и Јужној Србији

Соколско и царско Скопље прославило је рођендан Југославије како само наш Југ знаде да прослави. Свечаносну академију отворио је старешина жупе, Иван Брановачки у препуној дворани Нар. позоришта. М. Јовановић, просветар, одржао је предавање о значењу дана и о Петровој петољетци. Брат М. Костић рецитовао је „Заклетву Краљу“, од Јевђевића, а сестра Ђорђевић Ружица, „На глас о смрти Краља Александра“, од В. Илића, мл. Нараштај Сокола Скопље II, одвежбо је Жицову „Хајте браћо“. Наступиле су и чланице Скопље—Матица, чланови Скопље I, док су вежбачи Сокола—Матица наступили на справама. Хор Сокола II отпевао је неколико песама, а као последња тачка изведена је Милошевићева „Југословенска трилогија“, од чланова Матице и Скопља I и III.

Поред огромног броја грађанства и соколства, свечаност су увеличали својим присуством министар, г. Никола Бешлић, бан, Ж. Рафајловић, генерал, И. Брашић, претседник општине, Јосиф Михајловић и др. Седница је завршена уз урнебесне овације Краљу, Југославији војсци и соколству.

Жупа дугује захвалност Управи Народног позоришта која је омогућила да се хор друштва Скопље I (Учитељске школе) појави у народним оделима, што је, поред осталог, давало снажан утисак.

Увече Скопље—Матица приредило академију са игранком и врло пробраним програмом, у коме је суделовало чланство свих категорија. Поздравна реч

старешине брата Стев. Газикаловића, рецитације, затим симболичке вежбе (Милошевићева „Југослов. трилогија“), оставили су дубок утисак код посетилаца, чији је број био врло велики.

У Учитељској школи (друштво Скопље I) прослава је одржана уочи дана уједињења. Поред директора брата Цветка Поповића, и свих ученика и наставника присуствовали су старешина Жупе брат Ив. Брановачки и брат Урош Ивачић. Програм је био патриотски: рецитације, хорске песме, поглавито соколске (Шијачког „Соколској мисли“) и неколико народних песама из Јужне Србије. Хоровођа брат Ник. Савченко стекао је опште признање.

И у свима јединицама Соколске жупе Скопље биле су свечане приредбе сокола центар народног славља овогодишњег Првог децембра. Према извештајима до сада стиглим, свуда је било највеће одушевљење.

Први децембар дочекао је и град-мученик, наш Битољ, у заставама. Соколи су пошли на гробове наших и савезничких војника, палих у светском рату на прагу Југославије, одавши јунацима дужну почит. После благодарења одржана је свечана седница, испуњена патриотским говорима, читањем Посланице Савеза Сокола и пригодним програмом. Мноштво присутних манифестовало је за соколке и народне идеале. Нису заборављене ни жртве недавног бомбардовања.

I Split je proslavio svečano!

Čitava Dalmacija, a najpose njena ponosna metropola, nacionalni i sokolski Split, proslavili su naj-svečanije veliki dan svih Jugoslovena. U oči dana priredena je u sokolani svečana akademija, sa biranim tačkama, koje su izvedene sa mnogo uspeha, srdačno pozdravljene od veoma brojne publike, koja je i ovog puta priredila spontane manifestacije za Kralja, Jugoslaviju i jedinstvo. Ujutru je grad osvanuo okićen zastavama. Delegacija Sokolske župe i društva položila je dva lovor venca sa državnim trobojkom na spomen ploču palih Splitana u ratu, jugoslovenskih dobrovoljaca, na Narodnom Trgu, što je popraćeno poklicima živeo Kralj, živeo Jugoslavija, slava junacima! Svečana sednica bila je posećena od sokola i građanstva u nezapamćenom broju. O značenju dana govorili su starešina župe Dr. Lavš, i starešina društva, Dr. Z. Šimunić, a načelnik Zvonko Murat pročitao je poslanicu Saveza Sokola. Jedna Sokolica recitovala je pesmu „Jugosloveni“, od Šantića. Preveden je velik broj članstva u više kategorije i primljen lep broj novih članova, koji su položili zavet. Pevanjem „Oj Sloveni“ i klicanjem sokolskim i narodnim idealima završen je program.

Uveče je priredena svečana akademija, kojoj su pored mnogobrojnog građanstva prisustvovali i izaslanik Banske vlasti, g. Sikirić, kontraadmiral, g. Domanko, general Damjanović i velik broj oficira. Izveden je svečani program, u kome su nastu-

pile sve kategorije, burno pozdravljene. I akademija je završena pevanjem sveslovenske gimne.

Prvi decembar proslavljen je također svečano i u svima jedinicama Sokolske župe Split.

Osvećenje triju vazdušnih jedrilica u Zemunu

Prva vatrogasna jedriličarska grupa „Kondor“ u Zemunu, u zajednici sa sokolskim društvom ZemunMatica, izveli su zajedničku proslavu Praznika Ujedinjenja.

Program ove proslave sastojao se iz sokolske akademije, koja je održana uoči Prvog decembra, u Narodnom domu; Svečane sokolske sednice, koja je održana u sali Narodnog doma Kralja Aleksandra I, i Osvećenja triju vazdušnih jedrilica, koje je obavljeno na Dečijem igralištu, ispred Narodnog doma, u 12,15 časova pre podne.

Jedrilicama su kumovali Ministar fizičkog vaspitanja naroda, g. Dušan Pantić, Pretsednik gradskog poglavarstva grada Beograda, g. Jevrem Tomić, i Komandant vazduhoplovstva, brigadni general g. Borivoj Marković. Prilikom ovog osvećenja održali su kumovi značajne govore.

Kao poslednja tačka programa proslave u Zemunu bilo je sokolsko selo, koje je u nedelju posle podne održano u dvorani doma. I. Sedlaček

Sokolske jedinice u svima krajevima Jugoslavije proslavile su Prvi decembar

Sokolsko društvo Duga Resa svečano je proslavilo praznik prvog decembra. U subotu održana je svečana akademija u prisustvu svih sokola i brojnih građana sa lijepim programom. Tehnički dio je izveden sa pjesmama i glazbom. Na sam praznik kod crkve sv. Antuna skupilo se brojno članstvo i naraštaj na blagodarjenju i misi. Posle podne u sokolskom domu održana je svečana sjednica na kojoj su položili novi članovi zavjet, a mladi prevedeni u više kategorije i podeljena su uvjerenja braći koja su položila prednjački ispit.

F. K.

Sokolsko društvo Virovitica, održalo je na dan Ujedinjenja svečanu akademiju koja je odlično uspjela. Dvorana je bila sva iskičena sa zastavama i slikama Nj. Vel. Kralja, dana Ujedinjenja, slikom Bana Šubića. Bili su prisutni komandant mjesta, sreški načelnik i druge ličnosti. Na publiku je naročiti dojam učinila recitacija »Dva brata« od Preradovića kao i igrokaz »Tri brata« od Houškova. Nekoliko tehničkih tačaka, izveli su naraštaji. Odličan uspjeh kao i jako dobro izvedena organizacija, iznenadili su sve. Kako u čitvom programu tako i u govoru br. starešine istaknuta je nepokolebiva volja, da se sokolska misija nastavi istim putem narodnoga jedinstva prožeta bratskom slogom i ljubavi.

Sokolsko društvo Martonoš bačljadom je uoči dana otpočelo slavlje koje se nastavilo na sam dan blagodarjenjima u katoličkoj i pravoslavnoj crkvi. Održana je svečana sednica u prisustvu članstva i delegata svih ustanova. Pored čitanja poslanice govorio je br. prosvetar M. Dobručki. Prvog decembra. Novi članovi položili su zavjet i na kraju je otpjevana slovenska himna. Uveče je održana akademija na kojoj je uzelo učešće vežbajuće članstvo pod vodstvom br. načelnika i ses. načelnice. Na akademiji je govorio tajnik br. P. Petrovački.

P. P.

Sokolsko društvo Slovenj Gradec priredilo je 30-11 svečanu akademiju u velikoj sali Sokolskog doma. Dvorana je bila prepuna sveta. Deca, naraštaj, članovi i članice su izveli odlično 14 tačaka. Zadivili su »najmlađi vojnici« svojom disciplinom, »Devotičice razgovaraju«, »Ukrajinski ples« članica, »Gašperček« ženske dece, »Sestorka«, elegantno izvedena od ž. naraštaja, vrlo zanimljiva »Ritmika« (na poznatu Gossejevu: Gavotu, sastavila načelnica sestra Fritz Mara), vežbe članova na vatreni ples »Kožačke«, kojeg su izveli članovi na veliko oduševljenje publike. U pauzama je svirao Slovenjgradski salonski orkestar, a po svršetku akademije naš »mali orkestar« brata Cirila Cajnka.

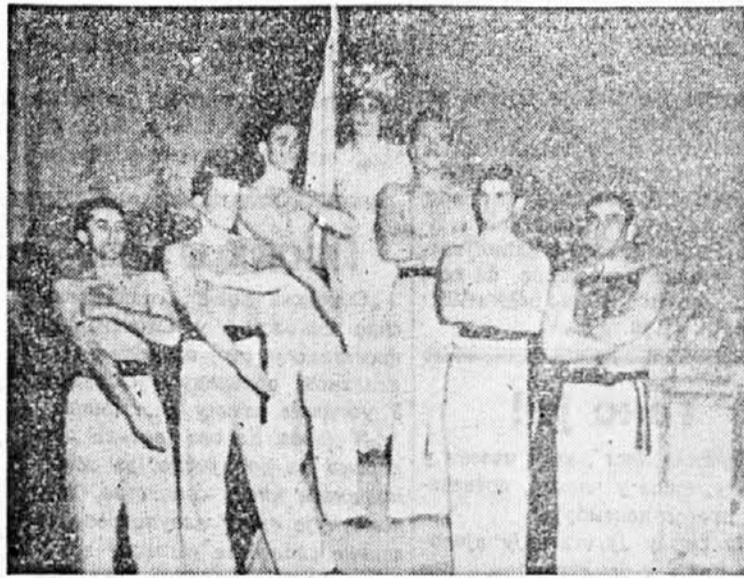
Na dan praznika je održana svečana sednica. Govorio je starosta br. I. Rojnik, a deklamovala mala Cilika Mihajlović i dr. Pročitana je i poslanica Prigodan govor je održao prosvetar br. Arrigler Anton. 20 novih članova i članica je položilo zakletvu, a 9 dece je provedeno u naraštaj.

Sokolska četa Mali Bajmok, Subotica, je na svečan način proslavila dan Ujedinjenja, pred punom dvoranom Muške Građanske škole, dekorisanom državnim trobojkama. Goste je pozdravio

brat Kostić i pročitao Poslanicu Saveza Sokola Kralj. Jugoslavije. Brat Milašin naraštajac recitovao je, jednu pesmicu, a brat Cvijin »Slovensko Kolo«, zatim su mali naraštajci izveli sliku sa recitovanjem »Pomirenje«. Diletantska sekcija izvela je pozorišni komad »Stidljivi Mladoženja«, na opšte zadovoljstvo. Posle programa razvilo se narodno veselje.

I. D.

Proslava Ujedinjenja je protekla i u Hrastniku vrlo svečano. Predveče je članstvo posetilo susjedno društvo Dol. Na 1 decembra odeljenje članova sa zasta-

Sa proslave u Sok. društvu Skoplje-Matica: Scena iz »Jugoslovenske Trilogije«

vom prisustvovalo je blagodarjenju. Uveče priredena je svečana akademija, koja je održana u dupkom punoj sali sokolskog doma. Program je odlično izveden. Posle akademije održana je svečana sednica, na kojoj je pročitana poslanica Saveza, podeljeno 11 diploma takmičarima na župskim i okružnim utakmicama, kao i na trci Ujedinjenja u Ljubljani, gdje je naš brat Perc Stane osvojio prvo mesto. Sokolski zavet položilo je 12 novih članova. Uz pevanje »Oj Sloveni« završena je svečana sednica.

Sokolsko društvo Alibunar, proslavilo je na vidan način, prvi decembar i desetogodišnjicu svoga rada. Na programu svečane sednice bilo je 11 tačaka, naraštajske akademije 5 tačaka i na svečanoj akademiji 13 tačaka, u čijem izvođenju sudelovalo je članstvo svih kategorija, prosvetna, pozorišna, muzička sekcija i naraštajski mešoviti hor. Moralna i materijalna uspeh odličan. Odziv članstva i građanstva bio je iznad očekivanja.

Imajući u vidu da radi u izrazito manjinskoj sredini društvo je programu dalo nacionalno i sokolsko obeležje, manifestujući volju za slobodu i nezavisnost.

Sokolsko društvo Ljubljana-Vič proslavilo je Prvi decembar svečano. Svečanoj sednici, koju je otvorio starešina, brat Borštnik, prisustvovalo je mnoštvo Sokola i građana. Brat Janez Horvat pročitao je saveznu poslanicu. Novo članstvo položilo je zavet, pa je program završen pevanjem »Oj, Sloveni«.

Svečanostnoj akademiji uz sokole i brojnu publiku prisustvovali su i pukovnik Kajfeš, majori Vatovec i Ulepić delegat opštine i dr. Brat Merčun govorio je o značaju dana. Sestra Brajnikova recitovala je Ganglovu »Jugosla-

viju«. Sve tačke pobrale su buran aplauz, naročito »Naprej«, »Humoreska«, »Vestalke« »Veče na školju«, sa recitacijama i dr., u kojima su nastupile sve kategorije. Uspešno je nastupilo i pevačko društvo Bor, a također i solist, brat Janovski. Za uspeh najviše zasluga imaju sestra načelnica Darinka Firmanova i br. zam. načelnik, Bruno Borštnik.

Sokolsko društvo u Velikoj Kikindi proslavilo je Prvi decembar ove godine naročito svečano. Posle blagodarjenja održana je svečana sednica, kojoj su pri-

sustvovali predstavnici vlasti i veliki broj građana. Starešina, br. dr. Petar Bojanić, istakao je sokolsku i narodnu veru u našu slavu ovcenu vojsku i u svetlu budućnost Jugoslavije. Br. dr. A. Petrović održao je odlično predavanje o značaju dana. Sestra V. Budišin i br. Z. Arsić recitovali su dve šantičeve pesme. Sokolski zavet položilo je oko 70 novih članova.

Uveče je održana odlično posećena svečana sokolska Akademija. Na programu su bile i tri originalne vežbe članova našeg društva, braće D. Brašovan, M. Sandića i Bl. Strajnića, koje su naišle na topao prijem. Izvedena je i uspela patriotska scena »Čuvajmo Jugoslaviju«. Uz pratnju pevačkog društva »Gusle«, dački ženski naraštaj izveo je odlično sastav »O more duboko« od s. J. Dopude, a muški »Iz bratskog zagrljaja«, od br. Bl. Strajnića. Vežbe na razboju izveli su članovi, oduševljeno pozdravljeni. Burno oduševljenje prolomilo je salu kada je nastupila vojska 3 vel. bataljona u snažnoj i borbenoj vežbi »Naprej« od F. Zica. Posle programa nastalo je opšte veselje i igranka.

U nedelju 8 o. m. ponoviće se program Akademije za učenike svih škola. Na ovu kademiju doći će i načelnik Saveza Sokola KJ brat Ivan Kovač, koji će tom prilikom održati i jedan kraći govor upućen sokolima i našoj omladini, za čiji dolazak vlada veliko interesovanje.

Sokolsko društvo Kreka, Župa Tuzla, održalo je 30 novembra prvodecembarsku akademiju, koja je vrlo dobro uspjela. Naročito se svidela tačka »Kumanovo«, koju je izveo ženski naraštaj, i »Čuvajmo Jugoslaviju« koju su izveli članovi.

U nedelju održana je svečana sednica na kojoj je pročitana poslanica S. S. K. J. i govoreno o značaju prvog decembra te izvršena zakletva novoprimitelnog članstva. Sednicu je zaključio brat Ivan Stojak, agilni sokolski radnik i zamenik starešine društva.

M. S.

Sušak je također proslavio naš državni i sokolski praznik na svečani način. Proslavu je priredilo Sokolsko društvo Sušak.

Večernja, svečana akademija održana je uveče 30 novembra, u dvorani Jadran Kina sa lepim programom. Poset na akademiji bio je vrlo dobar. Naročito je zapažen veliki broj radništva i omladine. Sve tačke programa bile su izvedene dobro, naročito vežbe muškog naraštaja.

Svečana akademija održana je u Sokolani koja je za tu prigodu bila vrlo ukusno dekorirana. Predavao je o značaju 1 decembra društv. prosvetar, br. A. Šuster, uz burne ovacije Kralju i Jugoslaviji. I svečana sednica je bila izvanredno dobro posećena. Zapažen je veliki broj omladine kao i starije braće.

(Nastaviće se u idućem broju)

Prvi decembar u beogradskim društvima

Sokolsko društvo Beograd-Matica je na naročito svečan način proslavilo dan Ujedinjenja. Na proslavi je sudelovalo oko 1.000 osoba članstva i naraštaja.

Proslava je počela govorom starešine, Andre Petrovića, koji je pozdravio Kralja i dom Karadorđevića, čitanjem poslanice Saveza SKJ, predavanjem o značenju Prvog decembra (br. Spenjak), prevodom dece u naraštaj i naraštaja u članstvo, te podelom diploma takmičarima i medalja strelcima prve klase. U drugom delu nastupio je član drame g. M. Živanović, koji je odlično recitovao pesmu »Čujte nas...« Članica drame g. Milica Bošnjaković pevala je vrlo dobro »Jugoslovenske narodne pesme«. — Naraštajka, setra Nevenka Šešlija, recitovala je odlično pesmu »Na glas o smrti Kralja Aleksandra I«. Mladi muški naraštaj izveo je telovežbenu tačku — preskoci preko sanduka, u kojoj su mladi naraštajci pokazali mnogo lepih i efektivnih skokova, no nesigurnost kod doskoka. Tačka je odlično primljena kod publike. Članovi beogradskih društava izveli su vrlo dobro gimnastički sastav brata Ivana Kovača: »Iz bratskog zagrljaja«. Ženski naraštaj izveo je sa razumevanjem vežbu od sestre Agate Zicove: »Molitva«. Brat M. Aksentijević, sa puno predanja recitovao je pesmu od M. Pavičevića: »Kralju Petru II«. Omladinski orkestar je otvirao nekoliko marševa.

Program je bio u celosti dobro izveden, samo je jedna tačka, koja nije ni navedena u programu, trebala svakako da izostane.

M.

Sokolsko društvo Beograd I proslavilo je ovogodišnji praz-

nik ujedinjenja u naročito raspoloženoj jer je tačno pred godinu dana dobilo natrag svoju vežbaonicu, pa je moglo da pokaže, kakav je vidan napredak postiglo za to vreme. Na jutarnjoj svečanoj sednici bilo je prisutno mnogo članstva, a brat Višnjić je pročitao poslanicu Saveza. Naraštajac Milenković je recitovao Duhinjevu »Химну победника«, nakon čega je društveni prosvetar održao vrlo lep govor o jugoslovenstvu. Na večernjoj akademiji je zamenik starešine, brat Vlaohović, pozdravio prisutne, a brat Tasa Илић je evocirao uspomene koje vazuju sve Jugoslovene za ovaj veliki nacionalni praznik. Tehnički program je izveden sa velikim uspehom i pokazao, da he društvo Beograd I brzo stupiti ponovo u prve redove beogradskog sokolstva. Naročiti je utisak ostavila izvedba Kovačeve vežbe »Из братског загрљаја«, a vrlo dobre tačke su dala muška i ženska deca, kao i sve ostale kategorije.

I Sokolsko društvo Zemun-Matica održalo je svečanu akademiju u subotu naveče, pred velikim brojem gledalaca. U programu, sastavljenom od 15 probiranih tačaka, učestvovalo je oko 300 pripadnika svih kategorija, koji su izvedbom svojih sastava izazvali opšte udivljenje, zašto ima najviše zasluga agilno Načelnštvo, na čelu sa načelnikom, bratom Poljšakom. Akademiju je otvorio starešina, brat Šuica, a prigodno predavanje održao je brat Grga Brigljević, profesor. Muška deca

izvela su u 6 slika Poljšakovu tačku »Šta deca vežbaju u sokolani« i uspešne skokove, a muški naraštaj »Skupine« od Stojanovića i vežbe na krugovima te »Deveticu« od Roknića i »Vežbe s balvanima« od Poljšaka. Ženska deca nastupila su sa »Lutkicama« od Čurčinove i »Leptirima« od Stankovićeve. Ženski naraštaj izveo je Skovranove »Sletske vežbe« i u narodnim nošnjama »Narodna kola« od Stankovićeve. Članovi su zadivili na vratilu, napose braća Subotin, Hajduk i Roknić. Oni su uspešno izveli i Kovačevu »Panta rei«. Članice su nastupile sa Dopudinom »Borbom i pobedom«. Također je muški naraštaj prikazao Poljšakovu »Parternu gimnastiku«. Posle programa razvila se igranka sa lutrijom i šaljivom poštom.

I. S.

Pančevачki sokoli slavili su ove godine dan Ujedinjenja naj-svečanije svečanom sednicom i akademijom, koje su bile posećene od brojnog članstva i građanstva. Savez Sokola zastupali su sestra Milica Šepa, zamenica načelnice i brat Jovo Šepa, tajnik HOO. Prigodni govor održao je prof. M. Skovran, koji je izneo stađe akcije za gradnju doma. Posebno se zahvalno opštini Pančevo, koja je priložila 200.000 dinara u tu svrhu. Program akademije sastojao se od 12 tačaka, koje su bile izvedene na opšte zadovoljstvo, napose simboličke vežbe, pa je priredba završena uz ovacije Kralju i Jugoslaviji, posle čega se razvila narodna zabava.

DOGAĐAJI U SVETU

Bugarska štampa poslednje nedelje objavljuje članke u kojima se izražava želja, da se na Balkanu očuva mir i da se prodube prijateljski odnosi između Jugoslavije i Bugarske. Ministar trgovine, Zagorov, je dao izjavu, u kojoj je kazao, da Bugarska sve čini da se sačuva od rata, a sa nadležnog mesta se izjavljuje, da Bugarska sa svoje strane neće uzeti inicijativu, koja bi bila uperena ni protiv kojeg suseda. Prilikom Prvog decembra su mnogi bugarski listovi posvetili članke jugoslovenskom državnom prazniku, ističući, da „iskreno prijateljstvo između Beograda i Sofije predstavlja garanciju za bolju budućnost balkanskih naroda.“

Bugarski ministar spoljnih poslova, g. Ivan Popov, održao je 3 decembra, u Narodnom saboru govor, u kome je izneo stanje bugarske spoljne politike. U svom govoru je g. Popov kazao, da Bugarska sa svoje strane čini sve napore, da bi njeni odnosi sa Jugoslavijom mogli i dalje da se razvijaju u duhu pakta o većnom prijateljstvu. Kazao je, da su već postignuti mnogi praktični rezultati i da će se taj rad nastaviti. Uveren je, da će se i sa druge strane doprineti dobrim odnosima između dve bratske zemlje. G. Popov je dalje kazao, da su i odnosi sa Turskom dobri i da Bugarska želi da izbegne sva ratna iskušenja.

U poslednje vreme su Nemci ponovo učestali sa masovnim napadajima iz vazduha na engleske industrijske gradove. Bombardovani su naročito Bristol, Mančester, Liverpul, Sautampton, i t. d. Nemci javljaju, da su bacili na te varoši ogromne količine bombi i da su pričinili ogromnu štetu. Engleski izveštaji priznaju također, da su napadaji bili teški. Istovremeno javljaju da su engleski avijatičari napali mnoge gradove u zapadnoj Nemačkoj, a naročito ratnu luku Kukshafen i podmorničku bazu, Lotian.

Na italijansko-grčkom bojištu razvijaju se i dalje žestoke borbe. Italijani javljaju, da su dobili sveža pojačanja i da uspešno odbijaju uporne grčke napadaje. Grci javljaju, da je inicijativa na čitavom frontu u njihovim rukama i da je situacija za njih povoljna, pa da svaki dan postizavaju izvesna napredovanja. Podgradec se nalazi u grčkim rukama, a grčke trupe se nalaze pred Santikaranta. Borbe se vode i blizu varoši Premeti. Pošto u tim brdovitim krajevima vlada jaka studen, očekuje se da će operacije nešto popustiti.

Turska štampa i dalje podvlači, da se položaj na Balkanu razvedruje i da nema opasnosti za ratne komplikacije. Svi strani listovi podvlače korektan i odlučan stav Jugoslavije i tvrde, da jedinstvo i snaga Jugoslavije predstavljaju vrlo važan faktor za mir na Balkanu. Bugarski listovi također pišu, da nema nikakvih izgleda da bi na Balkanu došlo do novih sukoba, tokom ove zime.

Japan je sklopio pakt sa vladom Mandžuko, koja se nalazi pod uticajem Japana, i sa vladom Van Čak Veja, u Nankingu, uperen protiv kineske vlade maršala Čang Kaj Šeka i protiv Kominterne. Kao odgovor na taj pakt, izdao je maršal Čang Kaj Šek proglas, u kome vladu u Nankingu oglašava za izdajničku i izjavljuje, da će Kina prekinuti diplomatske veze sa svakom drža-

vom, koja bi priznala tu vladu. Istovremeno je izjavio, da će se Kina boriti do konačne pobeде; a javlja se da je došlo do nekoliko atentata protiv prestavnika vlade u Nankingu.

Ma da su japanski listovi javljali, da će vlade osvine, nakon toga pakta, odmah priznati vladu u Nankingu, iz Berlina se javlja, da će sile osovine počekati sa tim priznanjem, dok se ne vidi, kakav je stav prema njemu zauzela Sovjetska Rusija. O tom stavu nema međutim još nikakvih vesti, ma da američka štampa isključuje, da bi Rusija napustila nacionalnu vladu Kine, sa maršalom Čang Kaj Šekom na čelu. Velika Britanija je, kao odgovor na taj pakt, odlučila da još jače podupre Čang Kaj Šeka, a naročito je to učinila Amerika, koja je odmah izglasala zajam od 100 milijuna dolara, za vladu Čang Kaj Šeka. Prema tome položaj na dalekom Istoku postao je još više zategnut; a nemački listovi naglašuju, da Japan nije uspeo da dode do sporazuma sa vladom Čang Kaj Šeka. Isto tako nije Japanu pošlo za rukom, da osigura sebi dovoz nafte iz holandske Indije.

DNB javlja, da je između španskog ministra spoljnih poslova, g. Sunjera, i britanskog poslanika u Madridu, g. Samuela Hora, potpisan finansijski sporazum između Engleske i Španije. Na osnovu ovog sporazuma oslobođena su španska potraživanja, koja su bila blokirana u Engleskoj.

„Agencija Stefani“ javlja, da su Nemci pronašli mnoge tajne radio stanice u Norveškoj, koje su Englezima davale obaveštenja, i da su uhapšena mnoga lica.

„Magyarorszag“ javlja iz Berlina, da su vesti o neredima u Norveškoj izazvale najveću pozornost nemačkih krugova. U Berlinu se tvrdi, da je do nemira u Norveškoj došlo, zbog nezaposlenosti. Inače se u Berlinu demantira, da su u okupiranim krajevima Francuske bile izvršene bilo kakve smrtno osude. Ako je došlo do smrtnih slučajeva, krivi su pojedinci, koji se nisu hteli pokoriti vlastima.

DNB javlja, da je novonaime-novani sekretar novog ministarstva za obavešćivanje naroda, u Holandiji, dao izjavu, u kojoj osuđuje haos, koji je nastao u holandskom javnom mišljenju, zbog krivo shvaćenog pojma slobode. Holandani moraju da napuste taj pojam, ako hoće da uđu u novi poredak.

DNB javlja, da je komesarijat Rajha u Holandiji odlučio, da otpusti sve Jevreje iz državne službe. Taj korak treba da bude odgovor holandskoj univerzitet-skoj omladini, koja je proglasila štrajk, zbog toga da odbrani prava Jevreja u Holandiji. Visoha tehnička škola i univerzitet u Lajdenu su zatvoreni. Agencija Stefani javlja, da se smatra kao sigurno, da će vlast u Holandiji biti poverena nacionalsocijalistima.

„Frankfurter Zeitung“ je u oštrom članku napao pisanje švajcarske štampe, za koje veli, da je „u službi Engleske“. Neposredni razlog za taj napadaj je bio članak, koji je objavljen u listu „Neue Züricher Zeitung“, a u kome se govorilo, da su Nemci u Koventriu porušili privatne domove i terorizirali građanstvo, dok naprotiv industrijski deo nisu naročito oštetiili. „Frankfurter Zeitung“ piše, da Nemačka neće nikada zaboraviti držanje Švaj-

carske, u trenutku kada se Nemačka bori za svoj opstanak.

»Regine fascistae« osuđuje držanje Švajcarske prema zaraćenim stranama. List tvrdi, da Švajcarska nije dovoljno reagirala na preletanje engleskih aviona, a švajcarska štampa svakodnevno piše protiv sila osovine, dok nema ni reči za englesko kršenje neutralnosti. Talijanski list kaže, da je antifašizam švajcarskih listova u poslednje vreme postao sve izrazitiji.

»Redine fascistae« objavljuje i članak g. Farinaci-a, koji traži da se energično postupi protiv izvesnih krugova italijanskog stanovništva, koji nisu prožeti fašizmom, i koji nastoje da plutodemokratskim i pacifističkim brbljarijama utiču na javno mišljenje. List veli, da Italija zna da će svladati Grčku, — makar je stanovita neopreznost i prevelika žurba glavnog generalštaba omogućila Englezima, da svrate pažnju javnosti sa nekih neugodnih činjenica.

General De Gol je izjavio, da njegov pokret raspolaže već sa 36.000 vojnika, 20 ratnih brodova, 1.000 avijatičara i oko 60 trgovačkih brodova. On se nada, da će na svoju stranu dobiti čitavo francusko kolonijalno carstvo; a bude li potrebno, da će i silom istupiti protiv prestavnika vlade u Višiju.

Tako je!

„Narodni list“, koji izlazi u Splitu, piše u članku, posvećenom prvom decembru:

„Mi smo u Jugoslaviju vjerovali prije 1-og decembra. Mi smo u Jugoslaviju vjerovali, kad ona nije postojala. Mi u nju vjerujemo, tvrdo i непоколебиво, и данас, кад на њезиним границама стоји војска, која је „викала да мрије без великог јада“ и кад је на челу ове државе Краљ наше крви, син Краља Ујединитеља!

Ми смо за Југославију, каква она год била и каква год у њој влада била; без обзира јесмо ли у влади или у опозицији, не питајући да ли нам се то признаје или не признаје. Вјерујемо у Југославију, јер ју волимо и јер се осјећамо делом ње саме!“

Smrt Ideologa rumunskog nacionalizma

Prilikom poslednjih krvavih događaja u Rumuniji, pao je žrtvom i bivši pretsednik vlade i čuveni rumunski naučnik, profesor Nikola Jorga. Jorga je bio nasilno odveden od legionara gvozdeno garde, a zatim je njegovu telo nađeno, izrešetano metcima, na ulici.

Profesor Jorga je u naučnom svetu u Rumuniji slovio kao najmarkantnija ličnost. Imao je veliki broj prijatelja i u Jugoslaviji, naročito među našim istoričarima i jezikoslovcima. Mnogo se bavio i našom istorijom i poznao odlično prilike u našoj zemlji, pa je svojim naučnim radom u mnogočemu zadužio i naš narod.

Kao politički i javni radnik, profesor Jorga je bio glavni ideolog i osnivač rumunskog nacionalizma. U svojim delima je naglašavao čist latinski izvor rumunskog naroda, otklanjajući teorije o udelu ostalih nacionalnih elemenata u razvoju rumunske kulture. Izdavao je izrazito nacionalistički list, „Neamul Romanesc“, a kad je uveden autoritativni režim u Rumuniji, kralju je poverio sastav vlade. Kao

ČITAJUĆI NOVINE...

Zagrebačka „Hrvatska straža“ citira govor g. Dr. J. Smodlake, prilikom dolaska srpske vojske u Split, pre 22 godine, da svojim čitaocima pokaže, kako su jugoslovenski orijentisani elementi, zasposnim slavljenjem srpske vojske, počinjali „izdajstvo prema Hrvatima“.

Smatramo međutim, da zagrebački list nije morao zato pozitati za govorom Dr. Smodlake. Dosta mu je bilo da citira ultrajugoslovenske govore svog vlastitog direktora, dr. Šimraka, iz toga vremena, kao i pisanje svoje pretšasnice, „Narodne politike“, koji nisu imali dovoljno reči, da slave srpsku vojsku i Srbiju. Ali onda im se činilo da je to konjunktura, kao što im se danas čini, da je gotski rasizam. I što je najlepše, — uvek se prevare...

Splitko „Novo doba“ javlja, da je, na prijavu jednog banovinskog cestara, sa dva svedoka, u-

hapšen Andrija Sekulić sin Dimitrija, iz Šibenika, zato što je opsovao banovinu, pa da će zato odgovarati pred sudom.

Tako i treba! Sve one koji vrede banovinu, a naročito DRŽAVU, treba pred sud. A ne, — kad neko nema dovoljno poštovanja prema državi, da zbog toga postane politički mučenik, da traži nagradu i da se onaj, koji ga prijavi, oglasi za izdajnika...

Ima i utešljivih pojava! Čitamo, da je centralna uprava OUZORA u Zagrebu poništila odluku svoje filijale u Dubrovniku o otpuštanju jednog svog valjanog činovnika, zato što, kao Jugosloven, nije hteo da se pokori partizanstvu u svome sportskom društvu.

Kada bi merodavni u Banovini Hrvatskoj imali uvek hrabrosti da se suprotstave haranganju uličnih bukača, stvari bi mnogo bolje pošle.

Гласови штампе

„Соколска воља“, главно гласило соколства у Словеначкој, посветило је свој последњи број углавном празнику уједињења. У уводном чланку лист пише:

„И данас, на овај велики дан, хћемо да подвучемо, да желимо имати чисто соколство, које искључује сваку злоупотребу те велике словенске уставне и које, у нашој отаџбини, отклања сваку трговину са великом југословенском мисли. Соколство изнад свега мора да води бригу о самосталности нашег духовног живота и карактера, да не подлегнемо настојањима, која хоће да нам се наметну из вани. Не будемо ли имали независности у себи, нећемо је имати нигде. И стога југословенско соколство гледа са највећим поуздањем у нашу јуначку војску, чувара наше спољње и унутарње суверености.“

„Литијски сокол“, кога издаје начелништво соколског друштва Литија, објављује чланак познатог словеначког књижевника, Владимира Левстика, посвећен празнику Првог децембра. У том чланку се каже:

„Празник уједињења нам ове године претставља још више него раније. Никада нисмо тако судбоносно осећали, да је држава наш врховни заштитник и да рођендан Југославије треба свима Србима, Хрватима и Словенцима да претставља пут к светлости и слободи.“

ideolog rumunskog nacionalizma, zasnovanog na romanstvu i latinstvu, Jorga je bio i prijatelj italijanskog fašizma, pa je u toku abisinskog rata objavio pismo, upućeno g. Musoliniju, u kome je odobravao postupak Italije.

Ali, i pored svih tih golemih zasluga, ne samo za rumunsku nauku i rumunski narod, već i za rumunski nacionalizam, prof. Jorga se usudio, da legalnim putem brani svoju čast, time što je tužio sudu vodu gvozdeno garde, Kodreana, zbog klevete. I eto, — zbog tog, čisto ličnog spora, sa čovekom koji je hteo da bude još veći nacionalista od Jorge, — najveći ideolog rumunskog nacionalizma je bio na svirep način ubijen

Рад соколског друштва Бањалука

Kao i ranije, održavaju se u našem Друштву redovni prednjački časovi, s nešto izmjenjanim programom, jer je iduće godine u Beogradu slet, na kome naše Друштво mora biti što bolje zastupljeno. Časovi se održavaju svake nedjelje od 8.30 do 10 časova, a posjećuju ih i zabrani: narastajnici, narastajke, članovi, članice; vodnici i vodnice odjeleња. Na ovim časovima se uče takmičarske vježbe. Њихов циљ је да се олакша и потпомогне рад водника категорија, и да се што боље савлада гравиво за претстојећа такмичења и слетове.

Предњачке часове за воднике и воднице одјељења одржавају најчешће: начелник друштва брат Хазнадар; и жупски предњак бр. Волк. Показује се велико интересовање за ове часове. На овим часовима присуствују сви водници и воднице категорија, као и остали чланови предњачког збора. Они се спремају за друштвени предњачки испит који ће се одржати почетком прољећа.

Ове часове одржавају наизмјенично чланови предњачког збора. За разлику од часова за воднике одјељења, који имају више практични карактер, ово су више часови теорије, последије којих се развија жива дискусија.

Naša spremnost

Mi smo i u slavi smerni
Al' spremni u danu i noći
složno i muški u borbu poći,
jer smo domovine sinci verni.

Kao i oni što se boriše
za slobodu i svetinje naše,
za koje život i sve svoje daše,
dok granice Jugoslavije ne stvorise.

A to je za nas najveća svetinja,
gde danonoćno kandilo palimo
i vitezova naših dela slavimo.

Više od toga ništa ne tražimo,
Jer u tudem za nas sreće nema,
a svoje branit spremni stojimo!

Horgoš
Branislav Buljubašić

NOVI BROJ „PREDNJAČKOG ZBORNIKA“

Izašao je iz štampe 11 broj „Prednjačkog zbornika“, glasila Načelnštva Saveza Sokola K. J., za mesec novembar, sa ovim sadržajem: Reč načelnštva. — Raspis smučarskog tečaja za muški naraštaj. — Opšti deo: Savremeni rasporedi vežbanja (Miroslav Vojinović); — Uputstvo za konkurs za savezni smučarski tečaj. — Članovi: Različnosti i vežbe pomoću vežbača kao sredstvo za odbrambeno vaspitanje (Janko Kavčić). Članice: Dvovisinski razboj — visoka greda (Vazzaz Jelica); — Vežbe na gredi (Elza Skalarjeva); — Ispravke, takmičenja itd.) — Muški naraštaj: Kako nastaje u praksi sokolski logor i život u njemu (Janko Kavčić); — Spomen-dani u decembru. — Ženski naraštaj: Ispravke vežbi za slet 1941 god. — Deca: Vež-

bovna grada za rad sa decom (Smilja Grbić); — Različnosti (M. Vojinović). — Prvi Sokoli je-driličari (Selimir Radovanović). — I ovaj broj je bogato ilustrovan raznim slikama i crtežima uz pojedine članke, a obasiže 40 stranica. Novi pretplatnici mogu dobiti dosadane brojeve od uprave, Beograd, poštanski pretinac 342. Pretplata je vrlo mala, samo 12 dinara, za 12 brojeva godišnje, pa ne bi smelo biti ni jednog sokolskog prednjaka a ni vežbača, koji nije pretplaćen na ovaj stručni list. Novac se šalje na čekovni račun 57-686.

IZ UPRAVE NAŠIH LISTOVA

Skrećemo pažnju našim čitaocima i svima sokolskim jedinicama, da smo svečani prvodecembarški broj „Sokolskog Glasnika“, koji je izišao sa trobojnom naslovnom stranom i biranim

tekstom, u člancima i pesmama, na 20 strana, — štampali u znatno povećanoj nakladi, tako da ga bratske jedinice i poverenici mogu posebno prodati, jer p sadržaju čini zasebnu celinu. Iako je ovaj broj štampan na 20 strana, cena mu je samo 1 dinar, po primerku, pa se nadamo, da će prijatelji sokolstva, kao i naša braća i jedinice, sve učiniti da taj broj što više prošire, tim više što mu je sadržaj od trajne vrednosti. — Narudžbe slati upravi, Beograd, poštanski pretinac 342, a novac na čekovni račun, broj 57-686.

Obaveštavamo sve pretplatnike „Naše Radosti“, da ćemo list slati u buduće samo onim pretplatnicima, koji podmire dužnu pretplatu. Ni za koga ne možemo biti isprike, jer 10 (deset) dinara, koliko iznosi godišnja pretplata

nije teško smoci. Zato neka se niko ne obraća upravi za razjašnjenje, ako ne prima „Našu Ra-

dost“, već neka pošalje dužnu pretplatu, pa će list primiti ure-

ЧАСОВНИЧАР И ЈУВЕЛИР
М. МИТРОВИЋ

Теразије 22 (до Москве)

има швајцарских часовника за руку и цеп, златног накита, кристала, сребра, пехара и плакета

Браћи и сестрама попуст
Цене врло солидне. Стручан рад
Тражите цене за израду
клинаца и значака

5—st

Прва српска пивна пивара

БОРЋЕ ВАЈФЕРТ А. Д.

Телефон број
50-350 и 50-351

Продаје своја чувена пива експорт, црно, гам-
бринус и портер у бурадима и флашама

СТОВАРИШТЕ ДЕЧАНСКА УЛИЦА 16, ТЕЛЕФОН 20-620 и 27-032

(58 -1)

ОСНОВАНА 1892 ГОДИНЕ

Београдска Задруга а. д. - Београд

Карађорђева улица 48

Телефон 20-021, 20-022 и 20-023

Банкарско одељење

Отвара пословне кредите по текућим рачунима и по есконту - Ломбардује робу и хартије од вредности - Прима улоге на штедњу - Отвара жиро рачуне и извршује налоге по истима - Врши све девизне послове - Извршује све врсте наплата и исплата у земљи и иностранству.

— Све послове врши кулантно и под повољним условима —

Одељење осигурања

Одсек живота:

Обезбеђује капитал мушкој и мираз женској деци - Обезбеђује капитал и ренту осигуранику, а на случај смрти породици његовој - Обезбеђује новчану накнаду у несрећним случајевима телесне повреде или смрти осигураника.

Одсек елементарна:

Осигурава против пожара, грома и експлозије - Осигурава против провалне крађе - Осигурава штету од лома стакла - Осигурава маторна возила - Осигурава на наду штете услед нерада насталог пожаром.

Обавештења дају:

Централа у Београду и заступници у свима већим местима Краљевине

Државна Хипотекарна банка

КРАЉЕВИНЕ ЈУГОСЛАВИЈЕ
(ПРЕЂЕ УПРАВА ФОНДОВА — ОСНОВАНА 1862 ГОДИНЕ)

ЦЕНТРАЛА У БЕОГРАДУ

ГЛАВНИ ФИЛИЈАЛИ: Загреб, Сплит, Сарајево, Цетиње, Нови Сад, Скопље,
Бања Лука, Земун и Ниш.

ФИЛИЈАЛИ: Крагујевац, Петровград, Ваљево и Чачак.

АГЕНЦИЈЕ: Панчево, Битољ, Пријеполје, Шабац, Лесковац и Зајечар.

*Банка рукује свим државним и јавним фондовима; њуџилним, дејоџићним и црквеним каићшалима;
манасћирским и задужбинским новцем и ш. д.*

Емићује обвезнице и заложнице.

Прима улоге на шћедњу.

*одобрава зајмове на нејокрећношћи, а оићшћинама и самоућравним шћелима зајмове
на јодлози јриреза и јррихода.*

Обавља све осћале врщће банкарских јослова.

БАНКОМ УПРАВЉА НЕЗАВИСАН УПРАВНИ ОДБОР
ЗА СВЕ БАНЧИНЕ ОБАВЕЗЕ ЈАМЧИ ДРЖАВА

(30-1)

Fabrika kanapa užarije i tekstilna industrija d. d., Odžaci

Kancelarija: Beograd, Terazije 28

Telefoni: Odžaci 4 i 27 - Beograd 24038 i 20602

IZRAĐUJEMO IZ KUDELJE: sve vrste kanapa, užariju, kolane i
transmisione konopce, zatim kude-
ljne vreće u svim dimenzijama, ku-
deljna platna i predivo za trgovinu
i industriju.

Proizvodi prvoklasne cirade (ponjava). Tražite svuda naše proizvode!

(59-1)